

*Być człowiekiem znaczy posiadać kryształową
moralność, nieograniczoną tolerancyjność,
do pasji posuniętą pracowitość, dążyć do ciągłego
uzupełniania swego wykształcenia, pomagać innym.*

Janusz Korczak

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI

**Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3
im. Stanisława Staszica
w Siedlcach**

Siedlce 2013

Spis treści :

1. WSTĘP	3
2. PODSTAWA PRAWNA	4
3. FORMY ODDZIAŁYWANIA	5
4. CELE SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI	6
5. SZCZEGÓŁOWE DZIAŁANIA I FORMY REALIZACJI	8
6. ORGANIZACJE I INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE SZKOŁĘ W DZIAŁANIACH PROFILAKTYCZNO-WYCHOWAWCZYCH	20

WSTĘP:

Profilaktyka uznawana jest za ogół działań zapobiegających niepożądanym zjawiskom w rozwoju i zachowaniu się ludzi. Obejmuje eliminację lub redukcję czynników ryzyka oraz wzmacnianie czynników chroniących. Szczególnego znaczenia nabiera wśród młodych ludzi, u których kształtuje się między innymi hierarchia wartości, doskonałą się relacje z innymi ludźmi, wzmacnia się poczucie pewności siebie oraz kształcą się skomplikowane procesy myślowe.

Niniejszy *Program Profilaktyczny* jest powiązany z Programem Wychowawczym oraz Statutem Szkoły. Celem programu jest wspomaganie wychowawczej roli rodziny, ochronę uczniów przed niepożądanymi sytuacjami oraz podejmowanie działań interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych.

W szkole najczęściej działania oparte są o profilaktykę pierwszorzędową i drugorzędową.

Profilaktyka pierwszorzędowa to działania promujące zdrowy styl życia, dostarczające informacji o skutkach zachowań ryzykownych np. związanych z uzależnieniami, przemocą psychiczną i fizyczną oraz wskazujące formy radzenia sobie z stresem, stwarzające możliwości zaangażowania się w działalność pozwalającą na realizowanie potrzeb, rozwijanie zainteresowań.

Profilaktyka drugorzędowa to działania mające na celu identyfikację osób o najwyższym ryzyku popadnięcia w uzależnienia bądź inne destrukcyjne zachowania oraz współpraca z specjalistycznymi organizacjami zajmującymi się pomocą osobom uzależnionym i destrukcyjnym.

PODSTAWA PRAWNA:

Ustawy i rozporządzenia:

- Ustawa o systemie oświaty z dn.7 września 1991r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572) z późniejszymi zmianami.
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz.U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493) z późniejszymi zmianami.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.
- Rozporządzenie MENiS z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno - pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
- Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2003 w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniami.
- Rozporządzenie MENiS z dnia 30 kwietnia 2013r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

Dokumenty wewnętrzne:

- Statut Szkoły
- Szkolny Program Wychowawczy

Przepisy pozaświatowe:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Art.72.
- Konwencja o Prawach Dziecka, Art.33.
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawie nieletnich (tj. Dz. U.z 2002 r. Nr 11, poz. 109).
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535).

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35, poz. 230 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198).
- Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. nr 10, poz. 55).

W RAMACH PROGRAMU PROFILAKTYKI STOSUJE SIĘ NASTĘPUJĄCE FORMY ODDZIAŁYWANIA:

- działania informacyjne, czyli dostarczanie informacji na temat skutków zachowań ryzykownych. Zakłada się w nich, że znajomość konsekwencji spowoduje u wychowanka podjęcie racjonalnego wyboru, a co za tym idzie, zmianę postawy i zachowań;

- działania edukacyjne, a więc uczenie ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych, np. radzenie sobie ze stresem, nawiązywanie kontaktów, zachowania asertywne, rozwiązywanie konfliktów.

- działania alternatywne, tj. pomoc w zaspokajaniu ważnych potrzeb psychicznych. Polegają one na promowaniu różnorodnych działań o pozytywnym charakterze, jak koła zainteresowań itp. i angażowaniu w nie wychowanków. Poprzez te działania młodzież ma szansę na zaspokojenie zdeprymowanych potrzeb psychicznych, może realizować cele rozwojowe, uczy się radzić z trudnymi sytuacjami życiowymi i nawiązuje bliski kontakt z drugim człowiekiem

CELE SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI:

Celem programu profilaktycznego jest przygotowywanie młodego człowieka do funkcjonowania w dorosłym życiu, w którym będzie on zmuszony dokonywać wyborów. Zatem owe decyzje nie mogą szkodzić ani jemu samemu ani otoczeniu. Konstruując *Program Profilaktyczny* zwrócono uwagę na systematyczną pracę nad samorozwojem i kształtowaniem systemu wartości młodzieży.

Cele główne:

- dostarczenie uczniom i nauczycielom wiedzy i umiejętności do skutecznego przeciwdziałania i radzenia sobie z zagrożeniami dla zdrowia i jakości życia,
- osłabienie czynników ryzyka,
- zacieśnienie współpracy ze środowiskiem domowym ucznia, jak również instytucjami wspomagającymi rodzinę i promującymi zdrowy styl życia,
- sprawne reagowanie na terenie szkoły w sytuacji pojawienia się zagrożenia.

Cele szczegółowe:

- szerzenie wśród młodzieży znajomości prawa i wyrabianie nawyku poszanowania go,
- troska o realizację obowiązku szkolnego – przeciwdziałanie wagarom oraz dbanie o dyscyplinę,
- pomoc uczniom mającym trudności w nauce oraz sprawiającym problemy wychowawcze,
- budowanie wśród uczniów motywacji do nauki,
- budowanie pozytywnych relacji koleżeńskich, zapobieganie agresji, przemocy,
- propagowanie zdrowego stylu życia,
- uwrażliwianie młodzieży na zagrożenia współczesnego świata, kształtowanie odpowiedzialności za własne życie i zdrowie,
- uwrażliwienie młodzieży na niesienie pomocy słabszym i pokrzywdzonym, pomoc osobom niepełnosprawnym,

- współdziałanie z rodzicami w zakresie profilaktyki – wczesna interwencja – udzielanie pomocy,
- powiększanie poczucia bezpieczeństwa w szkole.

Szczegółowe działania i formy realizacji *Programu Profilaktycznego*:

Zadania	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin realizacji
I. Szerzenie wśród młodzieży znajomości prawa i wyrabianie nawyku poszanowania go.	1. Zapoznanie uczniów z dokumentami regulującymi pracę szkoły (Statut Szkoły, WSO, Program Wychowawczy, Program Profilaktyczny, Regulamin BHP pracowni przedmiotowych);	Wychowawcy klas	Wrzesień
	2. Poinformowanie uczniów o roli, zadaniach, zakresie czynności Rzecznika Praw Ucznia, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, opiekuna Samorządu Szkolnego oraz pielęgniarki szkolnej.	Dyrekcja Szkoły Wychowawcy klas	Wrzesień
	3. Konsekwentne stosowanie kar i nagród zgodnie z regulaminem szkoły.	Nauczyciele	Cały rok
II. Kontrola bezpieczeństwa uczniów na terenie szkoły.	1. Dbanie o przyjazny klimat szkoły, dający poczucie bezpieczeństwa uczniom i nauczycielom (kultura zachowania, kultura słowa, dbanie o prawidłowe relacje interpersonalne).	Wszyscy pracownicy szkoły	Cały rok

	2. Wdrażanie procedur postępowania w sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu ucznia na terenie szkoły.	Wszyscy nauczyciele	Cały rok
	3. Współdziałanie z rodzicami oraz instytucjami wspierającymi pracę szkoły w zakresie bezpieczeństwa uczniów.	Dyrektor ds. wychowawczych, Pedagog szkolny, Psycholog szkolny	Według potrzeb
	4. Zajęcia edukacyjno – profilaktyczne dla klas I z przedstawicielem Komendy Miejskiej Policji w Siedlcach, Wydział Prewencji.	Pedagog szkolny, Psycholog szkolny	Październik – Listopad
	5. Udział w programach edukacyjno - profilaktycznych realizowanych w szkole i na terenie miasta.	Samorząd Uczniowski, Nauczyciele Pedagog szkolny Psycholog szkolny	Cały rok szkolny
	6. Systematyczna współpraca z Sądem Rodzinnym, Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich, kuratorami sądowymi, dzielnicowym Komendy Miejskiej Policji w Siedlcach, Strażą Miejską, itp.	Dyrektor ds. wychowawczych, Pedagog szkolny, Psycholog szkolny	Według potrzeb

	7. Monitoring wizualny na terenie budynku, identyfikacja osób spoza szkoły w celu zapewnienia bezpieczeństwa uczniów.	Dyrekcja szkoły, Nauczyciele	Cały rok
III. Kształcenie umiejętności rozwiązywania konfliktów oraz radzenia sobie z sytuacją przemocy i agresji.	1. Opracowanie bardziej efektywnego systemu karania i nagradzania uczniów w szkole.	Zespół Wychowawczy	Rok szkolny 2013/2014
	2. Pedagogizacja rodziców w zakresie różnych form demoralizacji młodzieży i odpowiedzialności prawnej z niej wynikającej.	Pedagog szkolny, Psycholog szkolny	Według potrzeb

	<p>3. Budowanie pozytywnych relacji w grupie rówieśniczej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - warsztaty rozwijające umiejętności psychospołeczne; - indywidualne rozmowy ze sprawcami i ofiarami przemocy, a także z rodzicami uczniów; - diagnoza sytuacji problemowej związanej z agresją, wsparcie psychologiczne – pedagogiczne dla ofiar przemocy; - wskazanie metod radzenia sobie w trudnej sytuacji; - mediacje rówieśnicze; - lekcje wychowawcze na temat umiejętności rozwiązywania konfliktów, kształtowania pozytywnych postaw życiowych, asertywności, wyrażania negatywnych emocji w sposób akceptowany społecznie. 	<p>Dyrekcja Szkoły, Wychowawcy klas, Pedagog szkolny, Psycholog szkolny</p>	<p>Według potrzeb</p>
	<p>4. Przekazywanie informacji o instytucjach pozaszkolnych pomagających ofiarom przemocy.</p>	<p>Pedagog szkolny, Psycholog szkolny</p>	<p>Według potrzeb</p>

	<p>5. Cyberprzemoc:</p> <p>- poszerzanie świadomości rodziców i uczniów na temat tożsamości rzeczywistej i wirtualnej, ciągle uświadamianie uczniów na temat zagrożeń płynących z użytkowania Internetu oraz odpowiedzialności prawnej.</p>	<p>Pedagog szkolny, Psycholog szkolny</p>	<p>Według potrzeb</p>
	<p>6. Wsparcie dla uczniów przejawiających zachowania autoagresywne mogące prowadzić do zagrożenia zdrowia lub życia (samookaleczenie się, myśli i próby samobójcze), ścisła współpraca z rodzicami i specjalistami.</p>	<p>Pedagog szkolny, Psycholog szkolny</p>	<p>Według potrzeb</p>

IV. Profilaktyka uzależnień od środków psychoaktywnych (narkotyki, dopalacze, leki, nikotyna, alkohol) oraz Internetu, gier komputerowych.	1. Zajęcia edukacyjne na godzinach wychowawczych dotyczące rodzajów środków uzależniających i ich wpływu na funkcjonowanie organizmu ludzkiego, informowanie uczniów o negatywnych skutkach sięgania po środki uzależniające poprzez: - filmy edukacyjne (np. „Lekcje przestrogi” i inne). - broszury, ulotki o tematyce profilaktycznej, informacje o mechanizmach uzależnień.	Wychowawcy	Według potrzeb
	2. Informowanie uczniów o zagrożeniach wynikających z nadużywania substancji psychoaktywnych na lekcjach biologii, wychowania do życia w rodzinie czy innych zajęciach, zgodnie z podstawą programową.	Nauczyciele	Według potrzeb
	3. Warsztaty profilaktyczno – edukacyjne dla uczniów prowadzone przez terapeutę uzależnień i innych specjalistów.	Pedagog szkolny, Psycholog szkolny	Według potrzeb
	4. Udział młodzieży w koncertach, spektaklach i akcjach profilaktycznych organizowanych na terenie szkoły i poza nią.	Wychowawcy, Opiekunowie Samorządu Uczniowskiego, Pedagog szkolny, Psycholog szkolny	Cały rok
	5. Indywidualne rozmowy z uczniami i rodzicami, diagnozowanie młodzieży z problemem i kierowanie do poradni specjalistycznych, (np.: Stowarzyszenie „Powrót z U” i inne.)	Pedagog szkolny, Psycholog szkolny	Według potrzeb

V. Troska o realizację obowiązku szkolnego – przeciwdziałanie wagarom, dbanie o dyscyplinę, pomoc uczniom z trudnościami.	1. Sumienne sprawdzanie obecności na zajęciach szkolnych i wprowadzanie informacji o frekwencji do dziennika elektronicznego.	Nauczyciele	Cały rok
	2. Zgodne z procedurami rozliczanie opuszczonych godzin lekcyjnych.	Nauczyciele	Cały rok
	3. Spotkania informacyjne z rodzicami.	Wychowawcy	Cały rok
	4. Wspieranie uczniów z trudnościami (zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne, zajęcia specjalistyczne, zajęcia rewalidacyjne).	Nauczyciele, Nauczyciele wspierający	Cały rok
	5. Stała współpraca z Komendą Miejską Policji, Sądem Rodzinnym, Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej, Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną w Siedlcach.	Dyrekcja szkoły Pedagog szkolny Psycholog szkolny	Cały rok
	6. Prace nauczycieli w ramach komisji, zespołów (np. Zespoły ds. Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej - opracowanie stosownych dokumentów np. IPET, programy dostosowane do możliwości fizycznych i umysłowych uczniów z trudnościami).	Nauczyciele, Nauczyciele wspomagający	Cały rok Wrzesień- Październik

VI. Budowanie wśród uczniów motywacji do nauki.	1. Stwarzanie uczniom możliwości prezentowania umiejętności, zdolności i zainteresowań na lekcjach wychowawczych, przedmiotowych, zajęciach pozalekcyjnych (np. kołach zainteresowań, projektach edukacyjnych).	Nauczyciele	Cały rok
	2. Włączanie uczniów biernych do większej aktywności intelektualnej, artystycznej, sportowej (konkursy, zawody, olimpiady, akademie, imprezy szkolne), wspieranie uczniów zdolnych.	Wychowawcy Nauczyciele	Cały rok
	3. Organizacja kół zainteresowań, projektów edukacyjnych itp. zgodnie z zapotrzebowaniem wśród młodzieży itp.	Nauczyciele	Cały rok
	4. Indywidualizacja procesu nauczania i oceniana w stosunku do wybranych uczniów (orzeczenia, opinie i inne).	Nauczyciele	Cały rok
	5. Wskazywanie dróg rozwoju zawodowego podczas lekcji wychowawczych i przedmiotowych.	Nauczyciele	Cały rok
	6. Indywidualne konsultacje w zakresie kreślenia kariery zawodowej ucznia, kierowanie ucznia do PPP celem konsultacji z doradcą zawodowym lub umawianie na badania predyspozycji zawodowych.	Pedagog szkolny Psycholog szkolny	Według potrzeb

	7. Motywowanie uczniów do systematycznego uczęszczania na zajęcia poprzez system nagród - doskonalenie systemu motywacyjnego (metody aktywizujące na lekcjach).	Wychowawcy Nauczyciele	Cały rok
VII. Promowanie zdrowego stylu życia.	1. Zajęcia edukacyjne, warsztaty, pogadanki: - poszerzanie wiedzy na temat wpływu środowiska na zdrowie i życie człowieka, - wspieranie młodzieży w kierunku rozwoju zdrowej osobowości pod względem emocjonalnym, psychicznym, fizycznym, społecznym oraz duchowym, - przekazywanie informacji na temat zasad zdrowego odżywiania, - realizacja programów edukacyjnych przy współpracy ze Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną, Poradniami Zdrowia itp.	Nauczyciele	Cały rok
	2. Promowanie zdrowego stylu życia poprzez sport: - organizacja imprezy szkolnej „Dzień Sportu” - funkcjonowanie i uczestnictwo uczniów w sekcjach sportowych. - włączanie uczniów w uczestnictwo w zawodach sportowych - wyjścia młodzieży na lodowisko, do siłowni, na basen i fitness itp.	Nauczyciele Wychowania fizycznego	Cały rok

	3. Działania profilaktyczne mające na celu zapobieganie chorobom zakaźnym m.in. HIV, AIDS, HPV, żółtaczka typu C.	Nauczyciele Pielęgniarka	Według potrzeb
	4. Zajęcia pozalekcyjne dotyczące praktycznych umiejętności w zakresie udzielania pierwszej pomocy. Propagowanie idei honorowego krwiodawstwa poprzez zachęcanie młodzieży do włączania się w akcję oddawania krwi.	Nauczyciele	Cały rok
	5. Propagowanie wiedzy z zakresu fizjologii stresu oraz skutecznych metod radzenia sobie ze stresem.	Nauczyciele Pedagog szkolny, psycholog szkolny	Według potrzeb
VIII. Dostarczanie uczniom informacji na temat kształcenia integracyjnego. Kształtowanie pożądanych postaw prospołecznych.	1. Zajęcia wychowawcze na temat wzajemnej akceptacji i tolerancji. 2. Zajęcia dla uczniów klas pierwszych w celu zintegrowania się z grupą rówieśniczą, zespołem klasowym, społecznością szkolną. 3. Dostosowanie indywidualnych programów nauczania do indywidualnych możliwości umysłowych i fizycznych uczniów. 4. Zajęcia edukacyjno – rewalidacyjne dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.	Wychowawcy Nauczyciele Wychowawcy klas I Nauczyciele wspomagający Nauczyciele Nauczyciele wspomagający Nauczyciele wspomagający	Według potrzeb Wrzesień- Październik Wrzesień- Październik Cały rok

	5. Zajęcia rehabilitacyjne terapii pedagogicznej, terapii psychologicznej, z treningu umiejętności społecznych	Rehabilitant Nauczyciel terapii pedagogicznej Psycholog szkolny Pedagog szkolny	Cały rok
	6. Indywidualna opieka pedagoga i psychologa szkolnego.	Pedagog szkolny, Psycholog szkolny	Cały rok
	7. Współpraca z rodzicami w zakresie rozwiązywania aktualnych problemów związanych z kształceniem integracyjnym.	Nauczyciele	Cały rok
	8. Umieszczanie informacji z zakresu kształcenia integracyjnego na stronie internetowej szkoły oraz na gazetkach ściennych.	Nauczyciele	Według potrzeb
	9. Organizowanie corocznych imprez propagujących integrację w szkole (Dzień Integracji oraz Piknik Integracyjny) .	Nauczyciele wspomagający	Październik- Listopad
	10. Stała współpraca z UPH w Siedlcach i Warsztatami Terapii Zajęciowej oraz innymi placówkami integracyjnymi.	Nauczyciele	Cały rok

IX. Współdziałanie wszystkich pracowników szkoły i rodziców w zakresie profilaktyki.	1. Doskonalenie się nauczycieli w dziedzinie profilaktyki w ramach kursów doskonalących, warsztatów, konferencji.	Nauczyciele	Cały rok, według potrzeb
	2. Współpraca z ośrodkami doskonalenia nauczycieli.	Nauczyciele	Cały rok
	3. Spotkania z Rodzicami.	Nauczyciele	Cały rok
	4. Wzajemna wymiana doświadczeń, spotkania w zespołach i komisjach.	Nauczyciele	Cały rok

ORGANIZACJE I INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE SZKOŁĘ W DZIAŁANIACH PROFILAKTYCZNO-WYCHOWAWCZYCH :

- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Siedlcach,
- Komenda Miejska Policji w Siedlcach,
- Sąd Rejonowy w Siedlcach, Wydział Rodzinny i Nieletnich,
- Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Rodzinie,
- Ośrodki Doskonalenia Nauczycieli (Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli, Samorządowe Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli w Siedlcach),
- Komenda Straży Miejskiej w Siedlcach,
- Fundacja Pomocy Ofiarom Przepęstw w Siedlcach,
- Stowarzyszenie Pomocy Społecznej Rehabilitacji i Resocjalizacji im. Hansa Christiana Kofoeda w Siedlcach,
- Powiatowy Urząd Pracy w Siedlcach,
- Zakład Karny w Siedlcach,
- Siedleckie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Uzależnionych „Powrót z U”,
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Siedlcach,
- Poradnie Uzależnień i Zdrowia Psychicznego na terenie Siedlec i w okolicach.

Program opracował zespół w składzie:

1. *Agnieszka Soroczyńska – pedagog szkolny*
2. *Renata Szewczak – psycholog szkolny*
3. *Joanna Wiącek – nauczyciel języka polskiego*
4. *Urszula Konstantynowicz – nauczyciel z kwalifikacjami z zakresu terapii pedagogicznej*